

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2023-2025

SUOMUSSALMI

Työryhmä

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa on ollut laatimassa työryhmä, joka on tunnistanut Suomussalmen lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyviä ilmiöitä, jotka on otettu huomioon suunnitelmassa ikäryhmittäin.

Varhaislapsuus	varhaiskasvatuksen johtaja Jaana Heikkinen
Perusopetus	sivistysjohtaja Teemu Piirainen ja Karhulanvaaran koulunjohtaja Pekka Kemppainen
Toisen asteen opiskelijat	lukion vs. rehtori Tuula Uusitalo
Nuoret aikuiset	nuorisosihteerä Eija Järvenpää

Työryhmässä ovat olleet mukana myös hyvinvointikoordinaattori Hannastiina Piikivi ja hallintojohtaja Anniina Niemelä. Lisäksi kommentteja on pyydetty muilta lasten ja nuorten parissa työskenteleviltä.

Sisälllys

1. Lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelman lähtökohdat ja kohderyhmä
2. Nykytilan kuvaus (tiedot lasten ja nuorten kasvuoloista sekä hyvinvoinnin tilasta)
3. Lasten ja nuorten hyvinvointia edistävät tekijät sekä ongelmia ehkäisevät toimet ja palvelut (yhteistyön järjestäminen)
4. Opiskeluhuollon toteutuminen
5. Painopistealueet (tavoitteena hyvinvoivat lapset ja nuoret)
6. Toimenpideoisa: Suunnitelman tavoitteet, toimenpiteet, mittarit
7. Seuranta ja raportointi

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman lähtökohdat

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma perustuu [lastensuojelulakiin](#) (§ 12) sekä [oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin](#) (12 §)

Suunnitelma perustuu myös muihin sopimuksiin, lakeihin, suunnitelmiin ja asiakirjoihin:

- [YK:n Lapsen oikeuksien sopimus](#)
- Suomen lainsäädäntö, mm. [perusopetuslaki](#), [varhaiskasvatuslaki](#), [nuorisolaki](#)
- [Suomussalmen kunnan strategia](#)
- [Suomussalmen hyvinvointikertomus ja –suunnitelma](#)
- [Arvokas ja onnellinen lapsuus Kainuussa. Kainuun lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma](#)

Suunnitelma koskee suomussalmelaisten lasten ja nuorten hyvinvointia alkaen varhaislapsuudesta jopa 29-vuotiaisiin nuoriin.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman lähtökohdat

Lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on strateginen ja konkreettinen toimintaohjelma, joka sisältää tiedot:

- lasten ja nuorten kasvuoloista sekä hyvinvoinnin tilasta.
- auttaa tunnistamaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin vajeet, osattomuuden ja syrjäytymiskierteen
- **lasten ja nuorten hyvinvointia edistävästä sekä ongelmia ehkäisevistä toimista ja palveluista**
- yhteistyön järjestämisestä eri viranomaisten sekä lapsille ja nuorille palveluja tuottavien yhteisöjen ja laitosten välillä ja
- suunnitelman toteuttamisesta ja seurannasta

Suunnitelman kohderyhmä

- **Kohderyhmänä ovat lapset, nuoret ja heidän perheensä.**
- Lainsäädännössä ja erilaisissa tilastoissa nuoruuden ikämääritykset ovat erilaisia.
- Nuorisolain määritelmän mukaan nuorilla tarkoitetaan kaikkia alle 29-vuotiaita.
- Työttömyystilastoissa nuoriksi luetaan alle 25-vuotiaat, nuorisotakuun yhteydessä koulutustakuu koskee alle 30-vuotiaita.
- Lastensuojelulain toimenpiteet koskevat alle 18-vuotiaita, lastensuojelun jälkihuolto päättyy 21-vuotta täyttäessä.

Näkökulma hyvinvointisuunnitelmaan – hyvinvointi koostuu arjen teoista sekä kotona että palvelujen piirissä

Maltillinen ruutu-aika

Säännöllinen yöuni ja lepo

Avun pyytäminen ja vastaanottaminen

Kulttuuritapahtumiin osallistuminen

Omasta hyvinvoinnista huolehtiminen

Yhteiset ruokailuhetket

Arkirutiinit

Turvalliset, kuuntelevat aikuiset

Savuton ja päihteetön elämä

Välittäminen

Ystävät ja sukulaiset

Yhteiset lukuhetket

Lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyvät ilmiöt

Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky on huolestuttavaa, ja liian moni ei liiku suositusten mukaisesti. Monet lapset ja nuoret jättävät aamupalan tai koululounaan syömättä. Myös hampaiden harjaus on heikentynyt. Päihteiden käyttö (alkoholi ja tupakka) on kuitenkin jonkin verran vähentynyt.

Lasten ja nuorten yksinäisyyden tunne on lisääntynyt ja yhä harvempi kokee vahvaa positiivista mielenterveyttä. Ahdistuneisuus yläluokilla on lisääntynyt, samoin kuin nuorten masennuksen lääkehoito.

Osa lapsista ja nuorista kokee syrjintää ja kiusaamista sekä perheen sisäistä väkivaltaa. Kiusaaminen on kasvanut yläluokilla, mutta lukiossa sitä ei enää esiinny. Seksuaalista häirintää ja väkivaltaa kokevat tytöt poikia enemmän. Viime aikoina on havaittu lasten ja nuorten levottoman käytöksen lisääntyneen. Se on yhä yleisempää jo alle kouluikäisillä.

Lasten/nuorten ja vanhempien välisessä vuorovaikutuksessa on jonkin verran enemmän haasteita, kuten vanhempien liiallinen alkoholinkäyttö, joka on yleisempää kuin koko maassa yleensä. Vanhemmuuden tukemiseen tulisi kiinnittää enemmän huomiota, koska se edistää myös lasten hyvinvointia.

Lasten ja nuorten taiteen ja kulttuurin harrastuneisuus on kasvanut ja suurin osa kokee kuuluvansa itselle tärkeään ryhmään tai yhteisöön. Ilman yhtään hyvää kaveria olevien lasten määrä on hiukan kasvanut.

2. Lasten ja nuorten kasvuolot ja hyvinvoinnin tila

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tila on Suomussalmen alueella indikaattorien ja kouluterveyskyselyn perusteella suhteellisen hyvä. 18,1 % kunnan asukkaista kuuluu tämän suunnitelman johonkin ikäryhmään.

Yksi keskeinen hyvinvointiin vaikuttava asia on liikunta. Esimerkiksi 5. ja 8. vuosiluokan oppilaille tehtävien Move!-mittausten tulokset ovat laskeneet merkittävästi. Haasteena onkin miettiä, miten liikunta-aktiivisuutta ja intoa liikkumiseen voidaan edelleen edistää.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin kehittämistä ajatellen suunnitelmassa on keskitytty liikunnan, terveellisten elämäntapojen, harrastamisen ja lasten sekä nuorten osallisuuden lisäämiseen. Yhteisöllisyydellä ja harrastustoiminnalla pyritään myös ehkäisemään yksinäisyyttä ja koulukiusaamista, jotka molemmat ovat kouluterveyskyselyn perusteella selkeästi havaittavia ilmiöitä myös Suomussalmella.

Lasten ja nuorten määrä	Vuoden 2022 tilasto
0-6 v	244
7-12 v	336
13-15 v	182
16-18 v	176
19-28	400
0-28 vuotiaita yht.	1338 (18,1 % asukkaista)
Asukkaita	7367

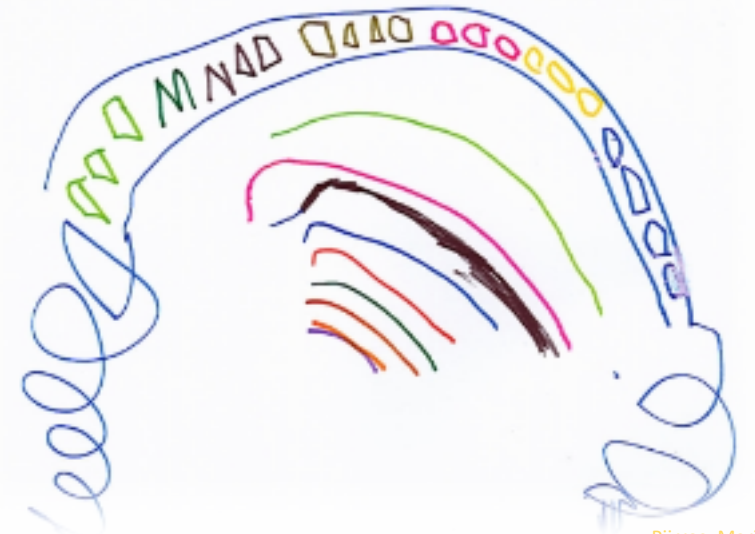
2. Varhaislapsuus – nykytila

Suomussalmen kunnan varhaiskasvatuspalvelujen piirissä on tällä hetkellä yli 160 lasta, minkä lisäksi kysyntä on vuoden 2023 aikana näyttänyt kasvavan. Lapsiryhmiä on tällä hetkellä 10 ja kunnassa toimii myös 1 perhepäivähoitaja.

Varhaislapsuuden hyvinvointiin vaikuttaa moni asia, joihin erityisesti kunnan palveluista varhaiskasvatus voi vaikuttaa merkittävästi. Myös esimerkiksi yhdistysten kerhotoiminta ja kunnan yhteistyö hyvinvointialueen kanssa ovat tärkeässä asemassa.

Vuonna 2021 Suomussalmen kunnan alueella 1,8 % väestöstä oli pitkittyneen pienituloisuuden piirissä olevia lapsia. Pienituloisuus voi vaikuttaa esimerkiksi harrastusmahdollisuuksiin, retkiin osallistumisiin tai yksinäisyyden kokemuksiin.

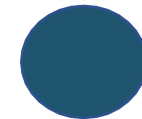
Suomussalmen kunnan varhaiskasvatuksen tavoitteena on tuottaa lapsilähtöisiä varhaiskasvatuspalveluja, jotka tarjoavat turvallisuutta, aktiviteetteja ja lapsen ikätason huomioivaa kasvatusta yhdenvertaisesti kaikille tämän ikäluokan lapsille kunnassa. Turvallisuus, tuttujen aikuisten, ympäristön ja lelujen tuomat turvallisuuden tunteet nousivat esille Suomen 2022 lapsibarometrissä. Varhaiskasvatuspalveluissa edistetään yhteisöllisyyttä ja tutustutaan uusiin ihmisiin – minkä lisäksi osaltaan varhaiskasvatus toimii myös vanhemmuden tukena.

Piirros: Mari
2022

2. Varhaislapsuus – mitä tehdään nyt?

- Käytössä on kolmiportaisen tuen malli
- Aktiivinen yhteistyö koulupuolen, järjestöjen ja seurakunnan kanssa
- Aktiivinen luonnon hyödyntäminen
- Liikkuva varhaiskasvatus
- Ruokakasvatus
- Lasten ja vanhempien osallisuuden lisääminen varhaiskasvatuksessa
- Varhainen puuttuminen
- Lapsen tuki

2. Nykytila – perusopetus ja lukio, opiskelijamääräkehitys

Syntyneiden lasten määrä Suomussalmella,
viiden vuoden keskiarvo 31,8 lasta / vuosi

2019 - 31 lasta

2020 - 31 lasta

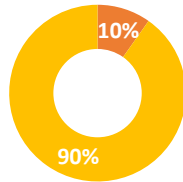
2021 – 34 lasta

2022 – 35 lasta

2023 – 28 lasta

ALLE 15-VUOTIAITA 10 %

■ > 15 ■ < 15

ESIOPETUS ENNUSTEET 2021 - 2030								Väestö- rekisteri 3.2.2023	Ennuste 4.5.2023
Lukuvuosi	21-22	22-23	23-24	24-25	25-26	26-27	27-28	28-29	29-30
KOULU / synt.vuosi	s.15	s.16	s.17	s.18	s.19	s.20	s.21	s.22	s.23
Karhulanvaara	17	19	18	21	16	16	16	17	14
RK-Taivalalanen	34	31	20	21	15	15	18	18	14
Esiopetus yhteensä	51	50	38	42	31	31	34	35	28
ESI JA PO OPPILAAT ja ennusteet 2021 - 2030									
Lukuvuosi	21-22	22-23	23-24	24-25	25-26	26-27	27-28	28-29	29-30
Karhulanvaara ESI	17	19	18	21	16	16	16	17	14
Karhulanvaara 1-6	127	121	118	117	118	112	106	105	104
KVAARA YHTEENSÄ	144	140	136	138	134	128	122	122	118
Ruukinkangas ESI	34	31	20	21	15	15	18	18	14
Ruukinkangas 1-6	216	213	225	207	188	164	139	124	107
Ruukinkangas 7-9	196	186	164	161	161	172	180	171	163
RUUKINKANGAS YHTEENSÄ	446	430	409	389	364	351	337	313	284
ESI + PO yht.	590	570	545	527	498	479	459	435	402
AIKUISTEN JA VALMISTAVA PERUSOPETUS									
Lukuvuosi	21-22	22-23	23-24	24-25	25-26	26-27	27-28	28-29	29-30
Valmistava Ruukinkangas	7	12	0	?	?	?	?	?	?
Aik.PO Ruukinkangas	21	16	14	?	?	?	?	?	?
AIK JA VALMISTAVA YHT.	28	28	14	?	?	?	?	?	?
LUKION OPPILAAT ja ennusteet 2021 - 2030									
Lukuvuosi	21-22	22-23	23-24	24-25	25-26	26-27	27-28	28-29	29-30
Lukio yhteensä	107	77	77	76	77	72	72	76	76

2. Alakouluikäiset – nykytila

Move! -mittausten tulokset ([Kuntien Move!-tulosraportit 2022 Kommunernas Move!-resultatsrapporter 2022 \(a3s.fi\)](#))

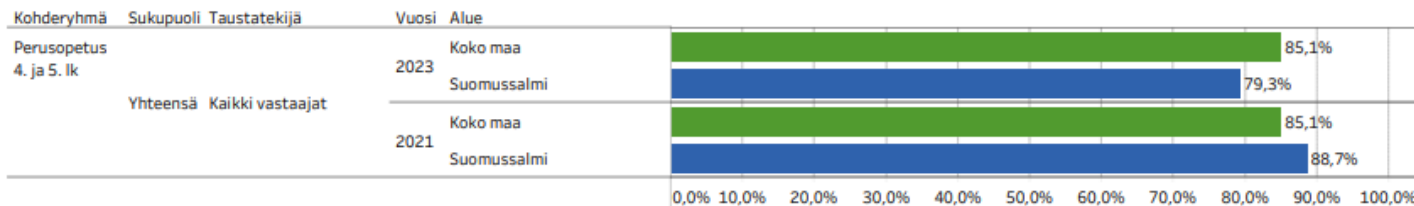
– fyysisen toimintakyvyn mahdollinen vaarantuminen, Suomussalmi 51,2 % 5.-luokkalaisista.

Luokka / Klass	Pojat / Pojkar	Tytöt / Flickor	Yhteensä / Totalt
5. luokka/5. klass	63.6 %	38.1 %	51.2 %
8. luokka/8. klass	48 %	66.7 %	57.7 %
molemmat luokat/båda klasserna	55.3 %	54.2 %	54.7 %

Tulos ilmaisee prosenttiosuuden oppilaista, joiden fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveystä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla. Valtakunnallisesti noin 40 prosentilla kaikista testatuista toimintakyky on niin alhaisella tasolla, että se saattaa aiheuttaa haasteita arjen jaksamiseen. Kainuussa mittaustulokset ovat valtakunnan keskiarvoon nähden hyvin heikkoja. Syynä tähän on pidetty pitkien välimatkojen aiheuttamaa kuljetustarvetta niin arjessa kouluun kuin koulun ulkopuoliseenkin toimintaan liittyen. Harrastustarjonnan kapea-alaisuus on myös näkynyt haastavana tekijänä, vaikka Suomussalmella asia onkin harrastustoiminnan osalta kohtalaisen hyvä aktiivisesta hanketoiminnasta ja seurayhteistyöstä johtuen.

Hvvinvointi ja osallisuuden kokeminen: Tyytyväisyyttä elämäänsä [Lasten ja nuorten terveystä ja hyvinvointia](#) | [Tableau Public](#)

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä

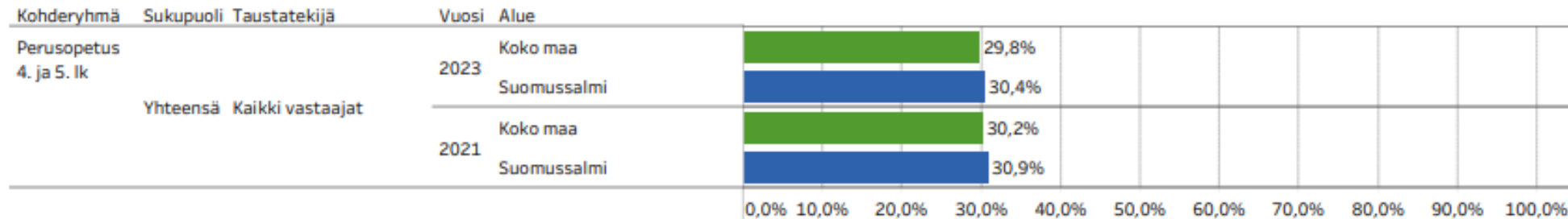

Indikaattori perustuu kysymykseen: "Oletko elämääsi tällä hetkellä?". Vastausvaihtoehdot: 1) Erittäin tyytyväinen, 2) Melko tyytyväinen, 3) En tyytyväinen enkä tyytymätön, 4) Melko tyytymätön, 5) Erittäin tyytymätön. Tarkastelussa ovat ne vastaajat, jotka ovat ilmoittaneet vaihtoehdon 1 tai 2. (Selkokielisessä lomakkeessa kysymys ja vastausvaihtoehdot ovat: "Kuinka tyytyväinen olet elämääsi tällä hetkellä?", 1) Olen erittäin tyytyväinen, 2) Olen melko tyytyväinen, 3) En ole tyytyväinen. Tarkastelussa ovat vastaajat, jotka ovat ilmoittaneet vaihtoehdon 1 tai 2.)

2. Alakouluikäiset – nykytila

Suun terveys – hampaiden harjaaminen [Lasten ja nuorten terveys ja hyvinvointi | Tableau Public](#)

Hampaiden harjaus harvemmin kuin kahdesti päivässä

Indikaattori tuottaa tietoa siitä, kuinka suuri prosenttiosuus lapsista (5.lk) harjaa hampaansa harvemmin kuin kahdesti päivässä. Lapsen suunterveyden ylläpitämisessä keskeisintä ovat hyvä suuhygienia ja terveelliset ruokatottumukset. Vanhempien hyvä esimerkki on paras tapa niiden oppimiseen. Kouluikäisten lasten suun terveyteen ja hammashygieniaan kiinnitetään huomiota osana koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa. Valtioneuvoston vuonna 2010 antama asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta ohjaa kuntien toimintaa. Suun määräaikaisten terveystarkastukset tulee tehdä kaikille 1., 5. ja 8. vuosiluokkien oppilaille. Tarkastukseen kuuluu kliinisen tarkastuksen lisäksi ehkäisevät toimenpiteet ja tarpeellinen neuvonta.

Suomussalmella kouluterveyskyselyn 2021 tulokset indikoivat positiivista kehitystä vuoteen 2019 verrattuna. Sama positiivinen kehitys on nähtävissä vuoden 2023 tuloksissakin. Indikaattori on syytä pitää mukana lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman seurattavina kohteina, jotta varmistetaan trendin jatkuminen myös tulevaisuudessa. Eri tutkimuksissa on osoitettu, että suun terveydellä ja hyvällä hammashygienialla on nähtävissä suoria vaikutuksia muihin fyysisiin sairauksiin.

2. Alakouluikäiset – nykytila

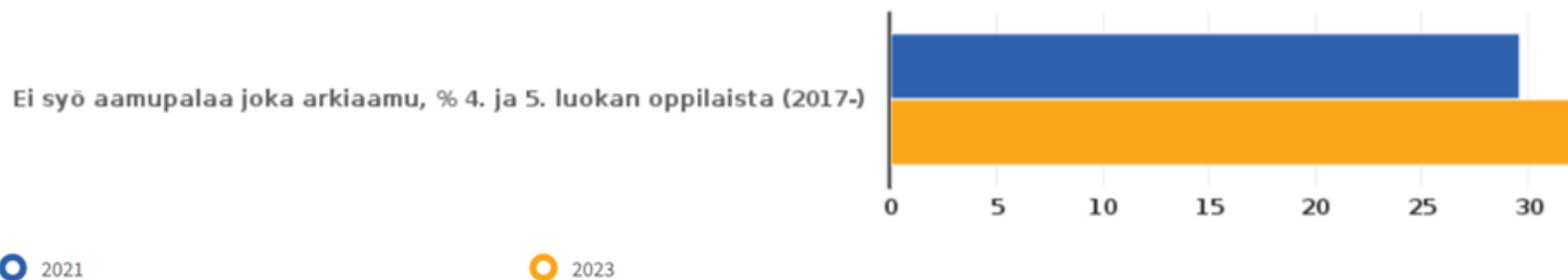

Ruokailutottumukset [Lasten ja nuorten terveys ja hyvinvointi | Tableau Public](#)

Aamupala on koululaiselle merkittävä osa päivän ravinnosta. Lapsen perustarpeisiin kuuluu riittävä, monipuolinen ravinto. Indikaattori tuottaa tietoa siitä, kuinka suuri osa kohderyhmästä ei syö aamupalaa joka arkipäivä. Vuonna 2021 4. ja 5. luokan oppilaista 29,6% ei syönyt aamupalaa joka arkipäivä, vuonna 2023 vastaava luku taas oli 32,6%.

Ei syö aamupalaa joka arkipäivä, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

info ind. 4820 Alue: Suomussalmi Sukupuoli: Yhteensä

2. Alakouluikäiset – mitä tehdään nyt

- Kolmiportainen tuki perusopetuksessa
- Yhteisöllinen ja yksilökohtainen opiskeluhoito
- Oppilaskuntatoiminta
- Yhteistyö seurakunnan kanssa, retket ja leirit
- Aktiivinen, ohjattu harrastustoiminta
(Kainuun harrastamisen malli sekä kunnan kerhotoiminnan kehittäminen -hankkeet)
- Yhteistyö seurojen ja yhdistysten kanssa
- Poissaoloihin puuttumisen ja ennaltaehkäisyn malli

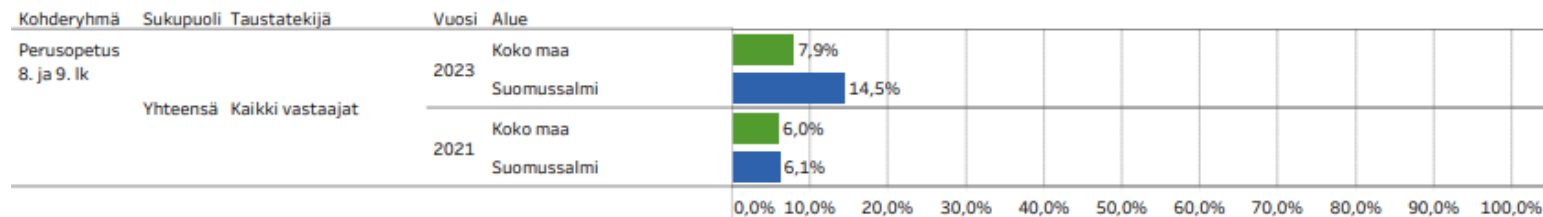
2. Yläkouluikäiset - nykytila

Koulukiusaaminen, kokee tullessaan kiusatuksi vähintään kerran viikossa [Lasten ja nuorten terveys ja hyvinvointi | Tableau Public](#)

Indikaattori kertoo niiden nuorten osuudesta (%), joita on kiusattu koulussa vähintään kerran viikossa lukukauden aikana. Koulukiusaaminen on koulussa tai muussa oppilaitoksessa tapahtuvaa henkistä tai fyysistä väkivaltaa, joka on tarkoituksellista, suunnitelmallista ja toista vahingoittavaa. Indikaattori perustuu kysymykseen: "Kuinka usein sinua on kiusattu koulussa/oppilaitoksessa tämän lukukauden aikana?". Vastausvaihtoehdot: 1) Useita kertoja viikossa, 2) Noin kerran viikossa, 3) Harvemmin, 4) Ei lainkaan. Tarkastelussa ovat vastaajat, jotka ovat ilmoittaneet vaihtoehdon 1 tai 2.

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa

Koulukiusaaminen on uhrilleen henkisesti vahingollista ja aiheuttaa traumoja, jotka saattavat säilyä aikuisuuteen asti. Koulukiusaaminen voi olla yksilöiden välistä tai yhteisöllistä. Useimmiten kiusaaminen kohdistuu yhteen oppilaaseen.

Koulukiusaaminen myös lisää lapsen ja nuoren turvattomuuden tunnetta ja olla vakava uhka terveydelle, hyvinvoinnille ja koulumotivaatiolle. Kiusaaminen vaikuttaa kouluviihtyvyyteen, heikentää koulu- ja opintosuorituksia sekä aiheuttaa poissaoloja. Koulukiusatuilla on keskimääräistä enemmän mielenterveyden häiriöitä. Koulukiusatut kärsivät samanaikaisesti usein yksinäisyydestä sekä erilaisesta oireilusta, kuten masentuneisuudesta ja ahdistuneisuudesta. Kiusaaminen aiheuttaa myös syrjäytymistä ja epäluottamusta muihin ihmisiin. Lapsuudessa koettu jatkuva kiusaaminen on yhteydessä aikuisiällä masennukseen ja itsetuhoisuuteen. Pahimmillaan kiusaaminen jatkuu koko kouluajan ja jättää jälkensä kiusattuun pysyvästi.

Suomessa toteutetaan useita koulukiusaamisen vähentämiseen tähtäviä toimintamalleja. KiVa Koulu-ohjelma koulukiusaamisen vähentämiseksi ja ehkäisemiseksi on käytössä noin 90 prosentissa perusopetusta antavista kouluista. KiVa Koulu -ohjelman vaikuttavuudesta luokka-asteilla 1–9 (8–16-vuotiaat) on vahvaa näyttöä sekä kiusaamisen että kiusatuksi joutumisen vähenemisenä. Suomussalmella perusopetus on mukana KiVa Koulu -ohjelmassa.

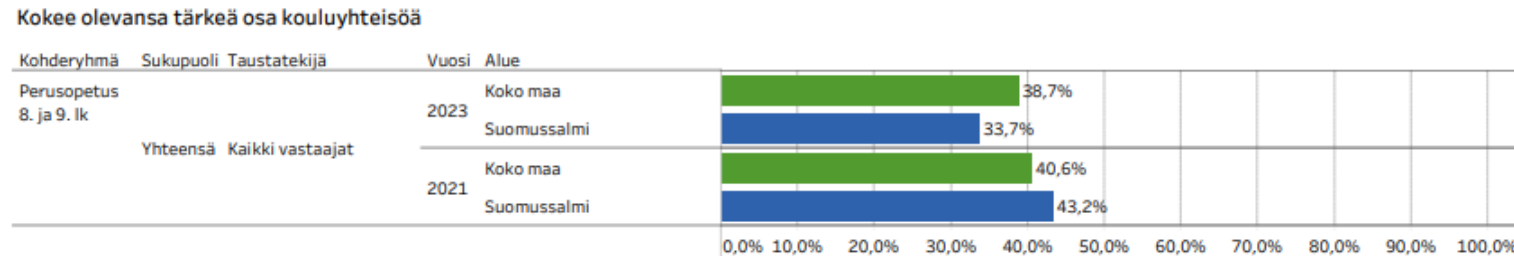
2. Yläkouluikäiset - nykytila

Osallisuuden kokemus, kokee olevansa tärkeä osa koulu yhteisöä [Lasten ja nuorten terveys ja hyvinvointi | Tableau Public](#)

Oppilaiden osallisuuden kokemus ja yhteisöön kuulumisen tunne ovat vahvasti vaikuttamassa siihen, kuinka motivoituneita työskentelyyn koulu yhteisön jäsenenä ollaan.

Indikaattori perustuu kysymykseen: "Koen olevani tärkeä osa". Kysymyksen osio: Koulu yhteisöä. Vastausvaihtoehdot: 1) Täysin samaa mieltä, 2) Samaa mieltä, 3) Ei samaa eikä eri mieltä, 4) Eri mieltä, 5) Täysin eri mieltä. Tarkastelussa ovat vastaajat, jotka ovat ilmoittaneet vaihtoehdon 1 tai 2.

Move!-mittausten tulokset [Suomussalmi \(a3s.fi\)](#)

- fyysisen toimintakyvyn mahdollinen vaarantuminen, Suomussalmi 57,7% 8.-luokkalaisista.

Luokka / Klass	Pojat / Pojkar	Tytöt / Flickor	Yhteensä / Totalt
5. luokka/5. klass	63.6 %	38.1 %	51.2 %
8. luokka/8. klass	48 %	66.7 %	57.7 %
molemmat luokat/båda klasserna	55.3 %	54.2 %	54.7 %

Tulos ilmaisee prosenttiosuuden oppilaista, joiden fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveystä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla. Laskennassa on huomioitu kaikki fyysisen toimintakyvyn osa-alueet. Valtakunnallisesti noin 40 prosentilla kaikista testatuista toimintakyky on niin alhaisella tasolla, että se saattaa aiheuttaa haasteita arjen jaksamiseen. Kainuussa mittaustulokset ovat valtakunnan keskiarvoon nähden hyvin heikkoja. Syynä tähän on pidetty pitkien välimatkojen aiheuttamaa kuljetustarvetta arjessa niin kouluun kuin koulun ulkopuoliseenkin toimintaan liittyen. Harrastustarjonnan kapea-alaisuus on myös näkynyt haastavana tekijänä, vaikka Suomussalmella asia onkin harrastustoiminnan osalta kohtalaisen hyvä aktiivisesta hanketoiminnasta ja seurayhteistyöstä johtuen.

2. Yläkouluikäiset – nykytila

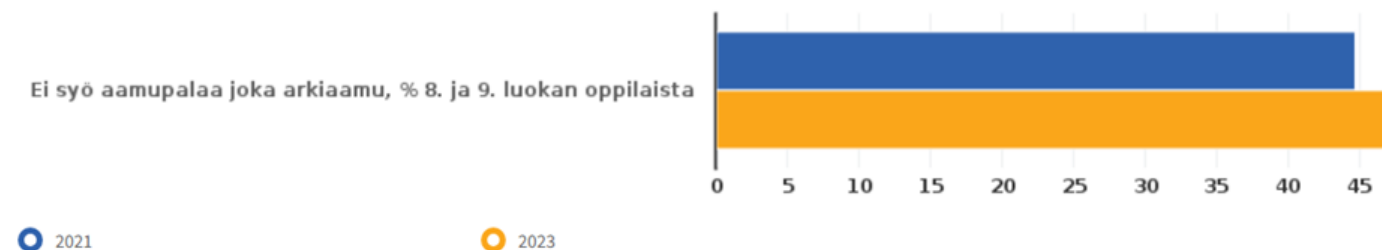

Ruokailutottumukset [Lasten ja nuorten terveys ja hyvinvointi | Tableau Public](#)

Aamupala on koululaiselle merkittävä osa päivän ravinnosta. Nuoren perustarpeisiin kuuluu riittävä, monipuolinen ravinto. Yläkouluikäisen kouluviikko sisältää 30h + koulumatkoihin käytettävä aika, joten päiville tulee pituutta. Indikaattori tuottaa tietoa siitä, kuinka suuri osa kohderyhmästä ei syö aamupalaa joka arkipäivä. Vuonna 2021 8. ja 9. luokan oppilaista 44,7% ei syönyt aamupalaa joka arkipäivä, vuonna 2023 vastaava luku oli 47,6%.

Ei syö aamupalaa joka arkipäivä, % 8. ja 9. luokan oppilaista

info ind. 319 Alue: Suomussalmi Sukupuoli: Yhteensä

2. Yläkouluikäiset – mitä tehdään nyt

- Kolmiportainen tuki käytössä
- Yhteisöllinen ja yksilökohtainen opiskeluhoito
- Mielenterveyshoitajan palvelut käytössä
- Poissaoloihin puuttumisen ja ennaltaehkäisyyn malli käytössä
- Oppilaskuntatoiminta
- Yhteistyö seurakunnan kanssa, retket ja leirit
- Ryhmäyttäminen - lisähuomiointi 7.luokille
- Aktiivinen, ohjattu harrastustoiminta (Kainuun harrastamisen malli sekä kunnan kerhotoiminnan kehittäminen -hankkeet)
- Yhteistyö seurojen ja yhdistysten kanssa
- Tukioppilastoiminta

2. Toinen aste - nykytila

TEAvisarin vuoden 2022 tuloksia

Vahvuuksia:

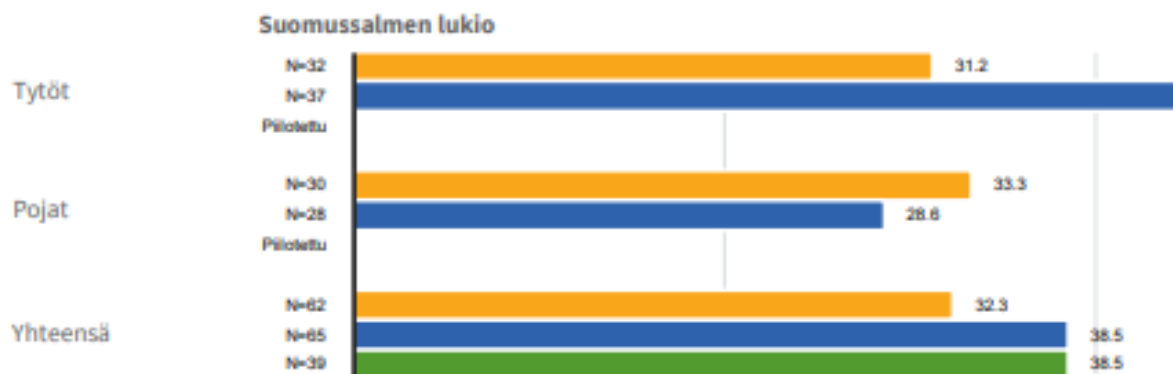
- Opiskelijoiden osallisuus on vahvalla pohjalla; aktiivinen opiskelijakunta, koulun opiskelijahuoltoryhmässä opiskelijajäsen, kunnan kokouksissa läsnä opiskelijoiden edustaja.
- Opiskeluympäristön turvallisuus, terveellisyys ja viihtyisyys hyvällä tasolla
- Muu opiskelijoiden hyvinvointi; kiusaamisen ja väkivallan ehkäisy, sovittelu

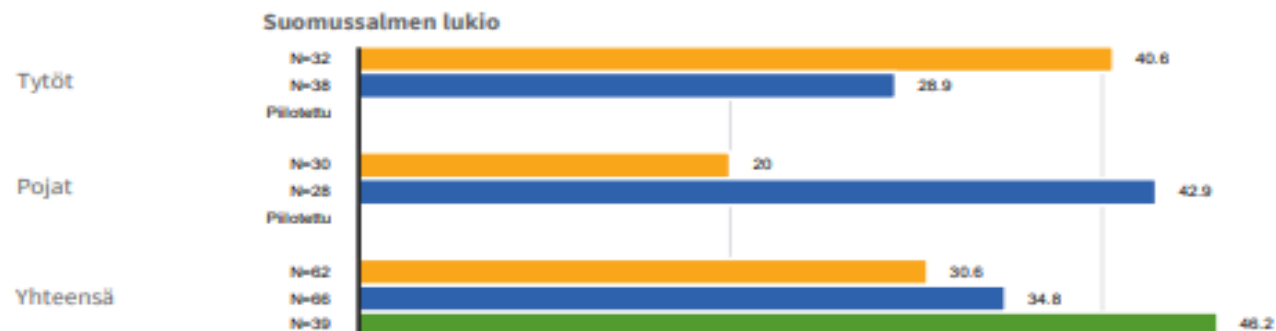
2. Toinen aste - nykytila

- Kouluterveyskyselyn 2023 huolta herättäviä tuloksia:
Peräti 38,5 % kyselyyn vastanneista lukiolaisista jättää aamupalan syömättä. 46,2 % vastanneista taas nukkuu arkisin alle 8 tuntia.
- Positiivista on, että koulukiusaamista ei juurikaan koettu esiintyvän.
- Kehittämiskohteina edelleen liikuntaa ja terveellisiä elämäntapoja edistävät toimenpiteet.

Ei syö aamupalaa joka arkiamu, Lukio

Nukkuu arkisin alle 8 tuntia, Lukio

2019 2021 2023

2. Toinen aste – mitä tehdään nyt

- Opiskelijakunnan aktiivinen toiminta hyvinvoinnin edistämiseksi; tempauksia ja teemaviikkoja pitkin lukuvuotta.
- Koulun vuosittaiset tapahtumat (penkkarit, vanhojen tanssit ja cocktail-tilaisuus, yökirkko joulun alla) ovat kaikkien tapahtumia.
- Liikuntailtapäivät syksyisin ja keväisin
- Liikunnallisuuden ja toiminnallisuuden sisällyttäminen opetukseen ja oppitunteihin (jumppatauot, mennään oppitunneilla ulos luokasta).

2. Nuoret aikuiset (18-28 v) – nykytila

- Koulutuksen keskeyttäneet - Lukuvuonna 2020-21 koulutuksen keskeyttäneiden nuorten lukumäärä oli 106. Tutkintoon johtaneen koulutuksen keskeytti kokonaan 1.9 %.
- Koulutuksen ja työn ulkopuolella olevat (NEET) nuoret. Arvio syrjäytymisriskissä olevista v. 2022 oli 124 nuorta, 19,2 % nuorista. Suomussalmen tilanne Kainuun heikoin, ja valtakunnan keskiarvon yläpuolella.
- Terveys - 16-24 v erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettujen prosenttiosuus 6,5 % on hieman laskenut vuoteen 2020 nähden.
- Nuorisotyöttömyys - 5/2023 työttömänä työnhakijana 27 alle 25-vuotiasta nuorta.

Tunnistettavia ilmiöitä ja tuen tarpeita:

- Toimeentulo, asuminen, taloudelliset vaikeudet
- Yksinäisyys, ahdistuneisuus
- Perheen perustaminen, nuorten lapsiperheiden tuki, yksinhuoltajat
- Muutto opiskelemaan tai töihin, itsenäistyminen
- Yli 18-vuotiaiden kohtaamispaikat puuttuu

SUOMUSSALMI

2. Nuoret aikuiset – mitä tehdään nyt

- **Aikalisätoiminta:** aikalisätoiminta on kaikille **varusmies- ja siviilipalvelusikäisille miehille ja naisille tarkoitettu tukipalvelu**, jossa nuori saa oman nimetyn ohjaajan, tukea elämäntilanteen selvittelyyn, apua parhaiden ratkaisujen löytämiseen sekä tietoa ja ohjausta erilaisiin palveluihin.
- **Etsivä nuorisotoiminta:** Etsivässä nuorisotyössä kohdataan **alle 29-vuotiaita nuoria**, jotka tarvitsevat arjessaan tukea sekä näkymiä tulevaisuuteen. Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämönhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille .
- **Työpaja Hanslankarit:** Työpajatoiminta on tarkoitettu suomussalmelaisille **nuorille**, jotka tarvitsevat tukea löytääkseen oman polkunsä. Nuorten työpajatoiminta on suunnattu **erityisesti alle 29-vuotiaille**. Työpajalla voi vahvistaa omaa arjenhallintaansa ja toimintakykyään sekä saada tukea jatkolun löytämiseen. Työpajalla voi myös kokeilla uutta ammattialaa, kasvattaa ammatillista osaamista ja vahvistaa työelämä- ja työyhteisötaitojaan. Työpaja voi toimia vaihtoehtoisena oppimisympäristönä tutkinnon tai tutkinnonosan suorittamisessa. Työpajan yhteisö tarjoaa osallisuuden kokemuksia sekä vahvistaa valmentautujien sosiaalisia taitoja ja kykyä toimia ryhmässä.
- **Rikos ja riita-asioiden sovittelu:** Rikos- ja riita-asioiden sovittelu on palvelu **rikoksen tai riidan osapuolille**. Siinä ulkopuoliset sovittelijat auttavat käsittelemään asiaa. Sovitteluun osallistuminen on vapaaehtoista eikä se maksa osapuolille mitään. Sovittelun tarkoitus on korvata rikoksen tai riidan seurauksena tapahtuva oikeudenkäynti, tuoda muodollisen oikeusprosessin rinnalla ratkaisuja rikokseen tai riitaan. Sovittelutapaamisessa osapuolet voivat puhua välillään tapahtuneesta rikoksesta tai riidasta. Suomussalmen sovittelut hoidetaan Kainuun sovittelutoimiston kautta
- **Ankkuritoiminta:** Käynnistynyt 1.10.2023.
- **Virranjakaja- Remppatalli** on nuorten käytössä oleva remppatalli, jossa voi omatoimisesti korjata autoja, mopoja ja polkupyöriä.
- **Kaenuun Discord:** Kainuun nuorten yhteinen Discord yhteisö. Pelataan yhdessä, erilaisia tietoisuuksia, ilmoitellaan tapahtumista, teksti- ja puhekanavilla käsitellään nuoria mietityttäviä asioita. Kainuun nuorisotyöntekijät ja vapaaehtoiset ovat mukana kanavalla.

3. Lasten ja nuorten hyvinvointia edistävät tekijät sekä ongelmia ehkäisevät toimet ja palvelut

Kunnan palvelut

- Varhaiskasvatus
- Esi- ja perusopetus
- Kolmiportainen tuki, opiskeluhoito, tehostettu ja erityinen tuki
- Kulttuuri-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisopalvelut
- Nuorisovaltuusto
- Lapsiparlamentti
- Ehkäisevä päihde- ja mielenterveystyö
- Toisen asteen koulutus, lukio
- Asuminen ja ympäristö

Hyvinvointialueen palvelut

- Neuvolapalvelut
- Perheneuvola
- Ehkäisy- ja perhesuunnittelu
- Lastensuojelu
- Koulupsykologi
- Koulukuraattori
- Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto
- Suun terveydenhuolto

Järjestöjen ja seurakunnan palvelut

- MLL
- Kainuun Liikunta ry.
- 4H-yhdistys
- Seurakunta
- Urheiluseurat
- Kainuun musiikkiopisto

3. Lasten ja nuorten hyvinvointia edistävät tekijät sekä ongelmia ehkäisevät toimet ja palvelut

- **Suomussalmella olevia hyvinvointia suojaavia sekä ulkoisia että sisäisiä tekijöitä ovat:**
- **Luonto** ja sen tarjoamat mahdollisuudet harrastamiseen, kuten metsästys ja kalastus ja niihin liittyvät sosiaaliset yhteisöt.
- Viihtyisät koulujen ja päiväkotien ympäristöt ja sujuva yhteistyö.
- **Yhteisöllisyys toteutuu arjessa ja naapuriapu on osa tukiverkkoa.**
- Nuorilla **useita kohtaamisen ja tekemisen paikkoja**: nuorisotila, Virranjakaja-Remppatalli, seurakunnan takkatupa, Roinilan leirikeskus
- **Etsivän nuorisotyön palvelut**, palvelut saatavilla myös netissä
- **Harrastusmahdollisuuksia monipuolisesti ja paljon.** Tarjolla myös maksuttomia harrastusmahdollisuuksia
- **Kaiku-kortin** avulla taloudellisesti tiukassa tilanteessa olevien nuorten, aikuisten, perheiden ja ikäihmisten mahdollisuuksia osallistua kulttuurielämään ja harrastaa taiteen tekemistä.
- **Nuorten työpaja Hanslankarit** tarjoaa tukea työllistymiseen, opintoihin sekä arjen hallintaan alle 29-vuotiaille kuntalaisille. Käytössä kaikki työllistämisen tukimuodot sekä mahdollisuus suorittaa ammattitutkinnon osia tai ammattitutkintoja tuetusti etäopetuksella.
- **Kulttuurikasvatussuunnitelma** (varhaiskasvatus – II-aste). Kulttuurikasvatussuunnitelma on toimialuerajat ylittävä, yhteistyössä laadittu suunnitelma, joka takaa jokaiselle ikäluokalle varhaiskasvatuksesta toisella asteella yhdenvertaisen kosketuspinnan ikätasoisesti suunnitelluille kulttuuritoiminnoille ja omakohtaisille kokemuksille.

4. Opiskeluhoolto

Opiskeluhoolto koskeva suunnitteluvaihtoehto

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan oppilaitoskohtainen opiskeluhoitosuunnitelma. Opiskeluhoitosuunnitelma voi olla myös kahden tai useamman oppilaitoksen yhteinen. Suunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitoksen henkilöstön, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Se on tarkistettava vuoden kuluessa siitä, kun kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tarkistettu. (Oppilas- ja opiskeluhoitolaki 13 §)

Opiskeluhoitopalvelut kuuluvat Kainuun hyvinvointipalveluiden järjestämävastuulle, yhteistyövaltuutettujen kuntien/koulutuksen järjestäjien kanssa.

Suomussalmella koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma on yhteinen esi- ja perusopetuksessa, valmistavassa opetuksessa, lukiossa ja aikuisten perusopetuksessa. Opiskeluhoitosuunnitelmaa käytetään opetussuunnitelman perusteiden muutosmääräysten (12/2022) mukaisesti käsitteenä kaikissa eri koulutusmuodoissa.

Opiskeluhoitosuunnitelmassa on kaikille yhteinen osuus, jota koulut täydentävät yksikkökohtaisilla osuuksilla.

Koulutuksen järjestäjäkohtaisen opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhoollon ohjausryhmä. Opiskeluhoollon ohjausryhmä voi olla myös kahden tai useamman koulutuksen järjestäjän yhteinen taikka sille asetetut tehtävät voi hoitaa muu tehtävään soveltuva ryhmä. (Oppilas- ja opiskeluhoitolaki, § 14, 30.12.2013/1287)

Suomussalmen kunnan opiskeluhoollon ohjausryhmän toimintaa johtaa sivistysjohtaja. Kokouksista laaditaan muistiot. Opiskeluhoollon ohjausryhmään kuuluvat: sivistysjohtaja (pj), kuraattori(t), psykologi(t), kouluterveydenhoitaja(t), perusopetuksen koulujen rehtori(t) ja johtaja(t) sekä lukion rehtori. Ryhmä voi tarvittaessa kutsua kokouksiinsa eri alojen asiantuntijoita.

Koulutuksen järjestäjän on seurattava opiskeluhoitosuunnitelman toteutumista oppilaitoksissa ja tarkistettava sitä tarvittaessa.

Opiskeluhoollon kokonaistarve kouluilla ja päiväkodeilla vaihtelee vuosittain. Opiskeluhoollon toteuttamisessa painotetaan yhteisöllistä opiskeluhoollon tarvetta ja pyritään hyvällä ennakkoinnilla vähentämään yksilökohtaisen opiskeluhoollon tarvetta. Suomussalmen kunnassa työskentelee tällä hetkellä Kainuun hyvinvointialueen palveluksessa kaksi koulupsykologiaa, kaksi koulukuraattoria, mielenterveyshoitaja sekä kaksi kouluterveydenhoitajaa. Lisäksi käytössä on tarvittaessa Kainuun perhekeskuspalvelut sekä sosiaalityöntekijöiden palvelut. Osa tehtävistä on täytetty osa-aikaisesti.

Opiskelijamäärä Suomussalmella on tällä hetkellä: perusopetus n. 560 (sis. esiopetus), lukio 75, aikuisten perusopetus 15, valmistava opetus n. 10. Oppilasmääräennuste on vuosittain laskeva.

Suomussalmen kunnan koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma (sivistyslautakunta 21.6.2023) [Dynasty tietopalvelu: Suomussalmen kunta \(oncloudos.com\)](#)

4. Opiskeluhoito

Opiskeluhoitoon työn- ja vastuunjako

Yhteisöllisestä opiskeluhoitosta vastaavat kaikki koulun toimijat. Koulun yhteisen toimintakulttuurin mukaan toimiminen kuuluu koko henkilöstölle. Yhteisöllistä opiskeluhoitoa kehittävät koulun ja opiskeluhoitoon henkilöstö yhteistyössä oppilaiden ja huoltajien kanssa.

Kouluterveydenhoitaja vastaa koulun terveydenhoitotyön asiantuntijuudesta yksilö- ja yhteisötasolla. Hän tekee laajat terveystarkastukset 1. ja 5. ja 8.luokan opiskelijoille. Näihin tarkastuksiin sisältyy myös lääkärintarkastus. Muille vuosiluokille tehdään määräaikaistarkastukset vuosittain. Lisäksi kouluterveydenhoitaja tekee yksittäisiä kontrollitarkastuksia niille opiskelijoille, joille niitä on lääkityksen tai muun syyn vuoksi tehtävä. Terveystarkastaja pitää 5.-luokkalaisille oppitunnin murrosikästä liittyvistä asioista. Lisäksi hän voi pitää terveystarkastusta myös muiden luokkien oppilaille. Oppilaat ja huoltajat voivat olla yhteydessä terveydenhoitajaan kaikissa terveyteen liittyvissä asioissa. Kouluterveydenhoitaja ohjaa oppilaan tarvittaessa lääkärille tai muille asiantuntijoille ja tiedottaa kouluterveydenhoitoon palveluista ja käytännöistä eri tahoille.

Koulupsykologi toimii aktiivisesti yhteisöllisessä ja yksilökohtaisessa opiskeluhoitossa. Hän osallistuu yhteisöllisiin opiskeluhoitoryhmän kokouksiin ja kutsuttuna yksilökohtaisesti moniammatillisiin palavereihin. Koulupsykologi antaa konsultaatiota koulun henkilökunnalle ja on mukana selvittämässä ja arvioimassa lapsen kehityksessä, koulunkäynnissä ja oppimisessa esille tulevia haasteita yhdessä huoltajien ja opettajien kanssa. Tarvittaessa hän tekee psykologisia tutkimuksia. Koulupsykologi tarjoaa myös keskusteluapua ja neuvontaa ja osallistuu verkostotyöhön.

Koulukuraattori vastaa koulun sosiaalityöstä. Hän osallistuu yhteisöllisiin opiskeluhoitoryhmän kokouksiin ja kutsuttuna yksilökohtaisesti moniammatillisiin palavereihin. Koulukuraattori tekee yhteistyötä monialaisesti. Hän auttaa oppilaita, joilla on ongelmia koulunkäynnissä, sosiaalisissa suhteissa tai omissa kasvussa ja kehityksessä. Kuraattori tapaa yksittäisiä oppilaita tai oppilasryhmiä tilanteen mukaan.

Koulujen psykiatrinen sairaanhoitaja eli miekkari työskentelee pääasiassa yläkoululaisten perustason mielenterveytyksessä. Miekkari ehkäisee ja puuttuu varhain oppilaiden/opiskelijoiden huolenaiheisiin ja psyykkiseen oireiluun sekä antaa vanhemmille ja koululle keinoja tukea oireilevia oppilaita. Nuori itse, hänen vanhempansa tai muu huolen huomannut henkilö voi ottaa yhteyttä miekkariin. Miekkari on tavattavissa koululla neljänä päivänä viikossa.

Opinto-ohjaaja auttaa oppilasta suunnittelemaan omaa opiskeluohjelmaansa, tukee häntä opintojen eri vaiheissa ja kehittää hänen valmiuksiaan tehdä koulutusta ja elämänuraa koskevia suunnitelmia ja valintoja. Opinto-ohjauksen tuntien lisäksi opiskelija voi osallistua pienryhmäohjaukseen ja saa henkilökohtaista ohjausta opiskeluunsa ja elämäänsä liittyvissä asioissa.

Opinto-ohjauksen kokonaisuudesta vastaa opinto-ohjaaja, mutta ohjaustyöhön osallistuvat aktiivisesti myös erityisopettajat, ryhmäohjaajat, luokanvalvojat ja opettajat. Ryhmäohjaaja/luokanvalvoja tai opettaja on ”lähiohjaaja”, joka perehdyttää ryhmänsä koulun käytänteisiin, toimii tiedottajana, edistää luokkahengen syntymistä, seuraa ryhmänsä opiskelijoiden opintojen etenemistä ja poissaoloja ja osallistuu koulun ja kodin yhteistyöhön. Aineenopettaja ohjaa ja seuraa oman aineensa opiskelua ja tekee yhteistyötä ryhmäohjaajan ja opinto-ohjaajan kanssa. Opinto-ohjaaja on tavattavissa koululla joka päivä.

4. Opiskeluhoolto

- **Opiskeluhoollon kokonaistarve ja käytävissä olevat resurssit**

- Arvioitu tarve kuraattorin, psykologin ja kouluterveydenhuollon palveluiden tarpeesta ja käytävissä olevasta määrästä htv-muodossa, TARVE (KÄYTÖSSÄ)

- Oppilas- ja opiskeluhoitolaki § 10 (16.12.2021/1146) määrittää, että psykologi- ja kuraattoripalveluita järjestettäessä saa yhtä kuraattoria kohden olla enintään 670 opiskelijaa ja yhtä psykologia kohden enintään 780 opiskelijaa.

- Suomussalmen kuraattorit (2) työskentelevät osa-aikaisesti tällä hetkellä, yhteenlaskettu työpanos 1,65 htv, josta Suomussalmelle kohdentuu n. 1,4 htv. Kuraattorit työskentelevät myös Hyrynsalmella ja Ristijärvellä.

- Psykologien (2) osalta tilanne on vastaava, Suomussalmelle kohdentuva osuus on yhteensä 0,8 htv.

	kuraattori	psykologi	terveydenhoitaja	mielenterveyshoitaja	Oppilasmäärä 11.5.2023
Karhulanvaaran koulu, sis esiop.	0,2 (0,17)	0,1 (0,1)	0,2 (0,2)	0 (0)	138
Suomussalmen lukio	0,4 (0,34)	0,2 (0,2)	0,2 (0,2)	0,1 (0,1)	77
Ruukinkankaan koulu, sis esiop.	1,5(0,89)	0,5 (0,5)	0,8 (0,8)	1,0 (0,7)	426
valm.op.	0,1(0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	10
aik.po.	0,1(0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	16
yhteensä	2,3 (1,4)	0,8 (0,8)	1,2(1,2)	1,1(0,8)	667

5. Painopistealueet - tavoitteena hyvinvoivat lapset ja nuoret

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa toimenpiteet vuosina 2023–2025 kohdistuvat seuraaviin painopistealueihin;

1. Osallisuus

- **Lasten ja nuorten osallisuuden lisääminen**, esimerkiksi lapsiparlamenttitoiminta ja aktiivinen yhteistyö koulujen sekä nuorisovaltuuston kanssa.

2. Elintavat Lasten ja nuorten terveelliset elintavat

- Tuetaan lasten, nuorten ja perheiden aktiivista liikkumista
- Edistetään lasten ja nuorten ravitsemusta

3. Aktiivinen yhteistyö hyvinvoinnin edistämiseksi

- **Monialaista yhteistyötä kehitetään eri toimijoiden välillä**, esimerkiksi yhteistyö hyvinvointialueen, seurakunnan ja yhdistysten kanssa

6. Suunnitelman tavoitteet, toimenpiteet, mittarit

Osallisuus, 1/2

Tavoite: Lasten ja nuorten osallisuuden lisääminen

Toimenpide	Mittari	Vastuutaho
Työpajan toimintamallia oppimisympäristönä kehitetään yhteistyössä oppilaitosten, työllisyyspalveluiden ja soten kanssa	Koulutukseen ja työelämään sijoittuneiden määrä nousee Nuorten työttömien määrä laskee Party-tilasto, työllisyystilasto	Nuorisopalvelut Työllisyyspalvelut Työpaja Hanslankarit
Etsivä nuorisotyö etsii ja tavoittelee tuen tarpeessa olevia nuoria	Etsivä nuorisotyö tavoittaa 90 % yhteydenottopyynnöistä. Parent-tilasto	Nuorisopalvelut Etsivä nuorisotyö
Lapsilla on nuorilla on mahdollisuus vaikuttaa päätöksentekoon.	Suomussalmen Nuorisovaltuusto kokoontuu väh 4 kertaa/vuosi. Kainuun Hyten nuorisovaltuustossa edustajat Ssalmelta Lasten parlamentti kokoontuu säännöllisesti väh 2 kertaa / vuosi Oppilaskuntatoiminta on aktiivista ja oppilaskuntien hallitukset kokoontuvat säännöllisesti	Nuorisopalvelut Perusopetus

6. Suunnitelman tavoitteet, toimenpiteet, mittarit

Osallisuus, 2/2

Tavoite: Lasten ja nuorten osallisuuden lisääminen

Toimenpide	Mittari	Vastuutaho
Kehitetään harrastustoimintaa	Järjestetään maksutonta harrastustoimintaa säännöllisesti, seurataan tuntitoteutumaa. <ul style="list-style-type: none"> - Kainuun harrastamisen malli - Kerhotoiminnan kehittäminen	Perusopetus
Osallistava budjetointi	Varataan vuosittain määräraha kunnan talousarvioon	Hallintopalvelut
Lasten osallisuus varhaiskasvatuksessa	Lasten toiveiden kuunteleminen ja käytäntöön vieminen	Varhaiskasvatus
Tunnetaitojen vahvistaminen; omien tunteiden ja mielialan tunnistaminen ja keinojen löytäminen vähentämään alakuloisuutta ja masennusta.	Matalan kynnyksen apua tarjotaan kouluilla. Koulun henkilökunnan täydennyskoulutus (Mieli ry.)	Perusopetus Lukio
Kiusaamisen ehkäisy	Sosiaalisten taitojen opettelu, koulun nuorisotyön vahvistaminen, kiusaamistapausten väheneminen	Perusopetus

Elintavat, 1/2

Tavoite: Lasten ja nuorten terveelliset elintavat

Toimenpide	Mittari	Vastuutaho
Liikkumista edistävää työtä kohdennetaan vähiten liikkuviin. Välituntiliikunta ja koulujen kerhotoiminta	Oman terveyden kannalta tarpeellisen liikunnan merkitystä korostetaan huoltajatapaamisissa. Välkkäri-koulutettuja vertaisohjaajia on kouluilla riittävästi.	Kouluterveydenhuolto Perusopetus
Ravintoneuvonta ja kouluruokailu Ruokakasvatus ja kouluruokasuosituksen noudattaminen	Valvontaruokailuihin osallistuva henkilökunta ohjaa oikeisiin ruokailutottumuksiin koululounaan yhteydessä hyödyntäen malliannoksia (ruokahuolto laittaa esille)	Varhaiskasvatus Perusopetus
Kannustetaan päihteettömyyteen	Alaikäisten alkoholin ja tupakkatuotteiden käytön väheneminen	Perusopetus Nuorisopalvelut

Elintavat, 2/2

Tavoite: Lasten ja nuorten terveelliset elintavat

Toimenpide	Mittari	Vastuutaho
Yksinäisyyden vähentäminen	Roinila-leiritoiminta toteutetaan suunnitelmallisesti. Ryhmäytymistunnit kaikilla vuosiluokilla yläkoulussa. Tukioppilastoiminta yläkouluikäisillä ja kummioppilastoiminta alakouluikäisillä järjestetään.	Perusopetus
Liikkuva varhaiskasvatus	Päivittäinen fyysinen aktiivisuus	Varhaiskasvatus
Suun terveys ja hyvä suuhygienia	Peruopetuksessa hammashygienistin vierailut luokissa toteutuvat vuosittain	Kouluterveydenhuolto

Aktiivinen yhteistyö hyvinvoinnin edistämiseksi, 1/1

Tavoite: Monialaista yhteistyötä kehitetään eri toimijoiden välillä

Toimenpide	Mittari	Vastuutaho
Suunnitellaan ja toteutetaan toimintaa sekä tapahtumia yhdessä eri toimijoiden kanssa	Määrä/ kumppaneiden määrä/yhteistyön laadun arviointi	Sivistyspalvelut
Ankkuritoiminnan käynnistäminen	Toiminta käynnistyy 1.10.2023, toiminta säännöllistä	Nuorisopalvelut Perusopetus
Palveluja tarjolla netissä	Nuorten onks'tää normaalia ja Kaenuun Discord toimivat 1 krt/viikko	Nuorisopalvelut
Move!-tulosten seuraaminen ja hyödyntäminen toiminnan kehittämisessä	Move!-tulosten perusteella fyysisen toimintakyvyn vaarantuminen (%-osuus oppilaista) vuosittain vähenevä	Perusopetus Liikuntapalvelut
Kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen	Ikätasoiset työpajat ja –toiminnot toteutuvat suunnitelman mukaan.	Kulttuuri, varhaiskasvatus, perusopetus, lukio
Lukupolku (kirjaston ja perusopetuksen yhteistyösuunnitelma)	Sovitut yhteistyön muodot toteutuvat luokka-asteittain	Kirjastopalvelut Perusopetus
Kuullaan nuorten toiveita	Harrastustoimintaa nuorten toiveiden mukaisesti	Sivistyspalvelut

7. Seuranta ja raportointi

Kunnan on laadittava lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi kunnan toimintaa koskeva lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, joka hyväksytään kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Suunnitelma on otettava huomioon kuntalain (410/2015) 110 §:n mukaista talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa.

- Suunnitelman ja sen tavoitteiden ja toimenpiteiden etenemisen seurannasta vastaa suunnitelman laatinut työryhmä.
- Suunnitelman toteutumista seurataan myös kunnan Hyte-työryhmässä.
- Suunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet sisällytetään valtuustokaudella laadittaviin vuosisuunnitelmiin.
- Suunnitelman toteutumisesta raportoidaan kunnanvaltuustolle valtuustokauden lopussa 2025.

